

PYHÄJOKI

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023

Pyhäjoen valtuustolle

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2. VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY	4
3. KUNNAN JOHTAMIS- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ	6
4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	6
4.1. Strategiset tavoitteet.....	6
4.2. Talousarvion valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen.....	8
4.3. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	8
4.3.1 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	9
4.3.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	11
4.3.2.1 Hallinto-, elinkeino ja perusturvapalvelut.....	11
4.3.2 Sivistyspalvelut.....	14
5. HENKILÖSTÖ	23
6. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	25
7. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI	27
8. SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN.....	28
9. YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT	29

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Pyhäjoen tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

jäsen

Mattila Olli, puheenjohtaja
Sarpola Tuula, varapuheenjohtaja
Salminen Heikki
Sarpola Päivi
Viinämäki Kyösti

varajäsen

Rahlan-Kallio H Huong
Tiikkaja Anna-Kaisa
Saukko Tanja
Haapakoski Mika
Kallio Tenho

Lautakunnan sihteerinä on toiminut kunnan vastuullinen tilintarkastaja JHT, KHT Matti Keskitalo.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Antero Vehkala pyysi valtuustolta eroa tarkastuslautakunnan tehtävistä. Eroanomus hyväksyttiin kvalt 5.2.2024 § 16 ja uudeksi tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi valittiin Olli Mattila.

Tarkastuslautakunta on syksyllä 2021 laatinut arviointisuunnitelman toimikausiksi 2021-2025. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2023 ovat olleet kuntastrategian toteutuminen, konserniohjauksen toimivuus, kunnan ajankohtaiset asiat, sisäinen valvonta ja riskienhallinta, sivistystoimi, teknisen toimen investoinnit sekä tytäryhteisöt; Kiinteistö Oy Hourunkoski ja Pyhäjoen Teollisuusyhtiö.

Arvioinnin suorittamiseksi tilikaudelta 2023 lautakunta on kokoontunut yhteensä kuusi kertaa, kuullut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita ja tutustunut mahdollisuuksien mukaan arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin.

Kunnanhallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen 25.3.2024. Tilinpäätös, joka sisältää toimintakertomuksen, on osaltaan ollut arviointityön perustana.

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan toiminnassa.

2. VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallitus on 30.10.2023 § 266 merkinnyt hallinto-, elinkeino- ja perusturva-palveluita koskevat vastineet tiedoksi ja antanut vastineet eteenpäin tarkastuslautakunnalle ja valtuustolle tiedoksi. Vuoden 2022 arviointikertomus on merkitty tiedoksi valtuustossa 8.11.2023 § 79.

Sivistyslautakunnan antamassa vastineessa todetaan muun muassa, että varhaiskasvatuksessa hoitopäiväkustannukset ovat ylittyneet noin 6,5 %:lla. Osassa yksiköitä ne ovat alittuneet, osassa ylittyneet. Erityisen paljon ne ovat ylittyneet Parhalahden yksikössä, jonka perustamisesta päätös on tehty vasta talousarvion hyväksymisen jälkeen ja jonka perustaminen on aiheuttanut käynnistämiskustannuksia. Myös runsaat sairauspoissolot ovat aiheuttaneet lisäkustannuksia, joihin ei ollut varauduttu. Tilivuoden aikana tapahtuneiden useiden muutosten ja järjestelyjen (mm. henkilöstösiirrot yksiköistä toisiin) takia kustannusten kohdentamisessa on epätasaisuutta. Voidaan arvioida, että työhyvinvointiin ovat vaikuttaneet keskeisiltä osin useat muutokset varhaiskasvatuksen hallinnossa, siitä johtuva jatkuvuuden ja stabiilisuuden puute sekä haasteet sijaisten rekrytoinnissa.

Perusopetuksen osalta katteen toteuma oli hyvin lähellä alkuperäistä talousarviota. Poikkeama oli ainoastaan 0,6 %. Kustannukset jopa alittuivat alkuperäisestä, mutta arvoituja toimintatuottoja ei saavutettu. Erityisesti avustusten osalta toteuma jäi arvioidusta. Talousarvion muutoksissa arvoituja kustannussäästöjä ei myöskään saavutettu. Yksikköhintatavoite ylittyi noin 2,9 %.

Lukiokoulutuksen osalta varsinainen taloudellinen tavoitemittari on yksikköhinta, joka ei toteutunut. Kustannukset sinänsä eivät merkittävästi kasvaneet, mutta yksikköhinnan jakajatekijä, oppilasmäärä, ei toteutunut ja ylipäättäänkin sitä on vaikea etukäteen arvioida.

Koko sivistystoimen tilikauden alijäämä selittyy pääosin edellä kuvatuilla asioilla. Muiden tulosalueiden osalta alijäämä oli vähäinen tai jopa syntyi ylijäämää.

Teknisen lautakunnan palautteessa todetaan muun muassa, että lämpölaitoksen talouden kannalta kiinteäluontoisia kustannuseriä ovat henkilöstökustannukset ja muiden palvelujen ostot sekä poistot. Näihin kylläkin kuuluvat myös käytön määrän mukaan tehtävät raskaammat huoltotoimet.

Yhteensä edellä mainitut ovat vuoden 2022 toteutumassa noin 45 %. Loput kustannukset (ostot tilikauden aikana) ovat 55 %. Puuhakkeen tai öljyn hinta ei kuitenkaan ole laskemassa lähiaikoina.

Energian myynti ei ole lähiaikoina kasvamassa (lukuunottamatta Hoiva 2025 -hanketta), joten kannattavuutta voidaan parantaa myyntihintaa korottamalla ja/tai kiinteitä kuluja karsimalla. Jotta tilikauden tulos saataisiin selkeästi paremmaksi, tulisi energian myyntihintaa korottaa huomattavasti.

Kunnanhallituksen antamassa selvityksessä on todettu mm. seuraavaa:

Kunnan johtamisessa toimintatuotot ylittyivät 36.680 eurolla. Sosiaali- ja terveysministeriöltä saatiin koronavirusepidemiasta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin ja tulojen menetyksiin tukea sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta ansionmenetyskorvausta kunnanhallituksen tekemän päätöksen mukaisesti. Käyttöomaisuuden tavanomaiset myyntivoitot jäivät toteutumatta kokonaan. Toimintakulut toteutuivat siten, että ne alittivat muutetun talousarvion 828 eurolla.

Hallintopalveluissa toimintatuotot ylittyivät 2.753 euroa ja menot 38.086 euroa. Tulosalueelle varatut määrärahat ylittyivät mm. ICT-palveluiden ja muiden palvelujen ostoissa. Muita palveluja ovat mm. ohjelmistojen ostot ja käyttöoikeudet.

Työllistämisen tulosalueella toimintakatetavoitteen alittumiseen vaikuttivat palkkatuella työllistetyt ja kesätyöllistäminen.

Elinvoiman kehittämisen tavoitteiden toteutumisen raportoinnin puutteellisuus johtuu osittain siitä, että elinkeinojohtaja on irtisanoutunut toimesta 20.10.2022 alkaen.

Sosiaali- ja terveystalouden ylityksistä on raportoitu erillisessä Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätöksessä vuodelta 2022.

Hallinto-, elinkeino- ja peruspalvelujen toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion mm. metsänmyynnin, Covid-19 avustuksen, Kelan korvauksen työterveydenhuollosta sekä maa- ja vesialueiden vuokratulojen osalta.

Sairauspoissaoloja seurataan v. 2023 lähtien neljännesvuosittain ja niistä raportoidaan talouden toteuman raportoinnin yhteydessä.

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu sanallisesti yhtiöiltä saaduista tilinpäätöstiedoista kerätyillä tiedoilla.

Yhteenvetona tarkastuslautakunta on pitänyt saatuja arviointikertomuksen vastineita riittävinä.

3. KUNNAN JOHTAMIS- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ

Kuntaorganisaatioon kuuluvat valtuuston, tarkastus- ja keskusvaalilautakunnan ja kunnanhallituksen lisäksi sivistys- ja tekninen lautakunta. Pyhäjoen valtuustoon kuuluu 21 valtuutettua.

Kunnan johtamisjärjestelmään kuuluvat kunnan johtaminen, kunnanhallitus ja valtuusto. Kunnan johtamisen toiminnalliset tavoitteet määräytyvät edelle määritetyissä kärkitoimenpiteissä sekä talouden tasapainon säilyttämisessä ja vastuullisessa johtamisessa.

Tilinpäätöskirjan mukaisesti toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Vastuullisen johtamisen tavoite myös toteutui. Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan välinen kehityskeskustelu on käyty. Talouden tasapainon tavoite on myös toteutunut.

4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1. Strategiset tavoitteet

Pyhäjoen kunnan toimintaa ohjaa 26.1.2022 valtuustossa hyväksytty strategia Pyhäjoella virtaa 2035. Strategisten tavoitteiden lähtökohtana on visio: ”Pyhäjoki on kasvava kansainvälinen kestävästi kehittyvä kunta, joka tarjoaa luonnonläheisyyden sekä monipuoliset hyvät elämisen ja yrittämisen mahdollisuudet”.

Strategiset päämäärät ovat vetovoimainen Pyhäjoki, hyvinvoiva Pyhäjoki ja vastuullinen Pyhäjoki.

Strategian toteutumisen seurannaksi määritettiin strategian keskeiset arviointikriteerit, jotka muodostuvat toimenpiteiden toteutumisesta, mittareiden toteutumisesta sekä tähän liittyvästä analysoinnista. Strategisten päämäärien ja tavoitteiden sekä strategisten ohjelmien toteutumisesta raportoidaan valtuustolle talousarviossa ja tilinpäätöksessä.

Talousarviossa 2023 määritetyt kärkitoimenpiteet ja painopisteet Pyhäjoella virtaa 2035 strategian pohjalta:

1. Kunnan elinvoima

Kunta:

- ✓ kehittää Koulu 2022 -hankkeen avulla lisää vetovoimaa mm. lapsiperheiden houkuttelemiseksi kuntaan;
- ✓ kehittää Kansainvälinen opinpolku -hanketta, jolla edistää kansainvälistymistavoitteen saavuttamista;
- ✓ tarjoaa laadukkaita tontteja kysyntää vastaavasti (monipuolinen tonttitarjonta);
- ✓ noudattaa kaavoituksessa Kasvuvoima-strategiaa;

- ✓ kehittää vapaa-ajan asumista ja matkailua hyödyntämällä meren ja joen vetovoimaa;
- ✓ noudattaa asuntopoliittista strategiaa, joka takaa vuokra-asuntojen saata-
vuuden;
- ✓ varautuu ydinvoimahankkeen positiivisiin vaikutuksiin uusilla yleis- ja ase-
makaavoilla.
- ✓ Kuntamalli otetaan käyttöön 1.1.2023 (pakolaisten vastaanottaminen kun-
taan)
- ✓ toivottaa uudet asukkaat tervetulleeksi Pyhäjoelle.

2. Puhtaan energian edistäminen Pyhäjoella -hanke.

Kunta:

- ✓ pyrkii osaltaan myötävaikuttamaan siihen, että puhtaan energian hankkeet
etenevät suotuisasti
- ✓ pyrkii hyötymään hankkeen välittömistä ja välillisistä vaikutuksista

2.Yritystoiminnan kehittäminen

Kunta:

- ✓ vastaa Ollinmäen yrityskylän kehittämisestä ja markkinoinnista yrityksille
- ✓ hyödyntää Raahen seudun kehityksen palvelut ja hanketoiminnan tehokkaasti
- ✓ Pyhäjoen Teollisuusyhtiö osallistuu järkeviin ja kannattaviin yritystilahank-
keisiin
- ✓ kehittää ja parantaa yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä;
- ✓ huolehtii osaltaan maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksistä.

3.Kylien kehittäminen

Kunta:

- ✓ tukee kylien elinvoimaa, omatoimisuutta ja vireyttä;
- ✓ toteuttaa Kasvuvoima-strategian mukaisesti yleiskaavoitusta;
- ✓ saattaa loppuun Pirttikosken osayleiskaavan;
- ✓ myy rakennuspaikkoja myös kyläkeskuksissa;

4.Hyvät peruspalvelut

Kunta:

- ✓ huolehtii osaltaan siitä, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja kun-
nan yhteistyö toimii hyvin
- ✓ Hoiva 2025 -hankkeella mahdollistetaan vanhuksille ja vammaisille hyvä toi-
mintaympäristö
- ✓ huolehtii laadukkaan ja ajanmukaisen opetuksen turvaamisesta keskimääräi-
sillä resursseilla
- ✓ vastaa osaltaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveen ke-
hityksen edistämisestä
- ✓ ylläpitää kunnan henkilöstön työhyvinvointia ja työssä jaksamisen paranta-
mista
- ✓ ylläpitää edellytyksiä monipuolisille hyvillä harrastuksille ja aktiiviselle toi-
minnalle

Strategiaan sisältyy arviointikriteerit (alkuperäisestä strategiasta tai talousarviosta 2023), jotka ovat toteutuneet tilinpäätöksen mukaan seuraavasti:

- ✓ asukasmäärätavoite 3000, asukasmäärä vuoden 2023 lopussa oli 2980, tavoite ei toteutunut
- ✓ yritysten toimipaikkatavoite 300, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2023
- ✓ työpaikkaomavaraisuuden tavoite 100 %, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2023
- ✓ *Kelan sairastavuusindeksitavoite (ikävakioitu) 105*, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2023
- ✓ kuntalaisten tyytyväisyysarviotavoite >8, tavoite ei arvioitavissa tilinpäätöksestä 2023 koko kuntaa koskien (palvelualueiden keskiarvona).
- ✓ äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa tavoite 70 %, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2023
- ✓ kriisikuntamittarit, tavoitteena että yksikään kriteeri ei täyty, tavoite toteutui
- ✓ henkilöstön tyytyväisyys, tavoite 8 (asteikko 1-10), toteutui, keskiarvo 8,4

Tarkastuslautakunta edellyttää, että strategisten tavoitteiden toteumat avataan jatkossa selkeästi tilinpäätökseen. Samalla tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta, että se avaa edellä mainittujen tavoitteiden toteutumisen arviointikertomuksen vastineessaan niiltä osin kuin tarkastuslautakunta ei ole pystynyt niitä tilinpäätökseltä toteamaan.

4.2. Talousarvion valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

4.3. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Valtuusto on päättänyt talousarvion sitovuustasosta sen käsittelyn yhteydessä (merkitty sinisellä värillä).

Talousarvion valtuustotason taloudellisten tavoitteiden sitovuudeksi valtuusto on vahvistanut *hallinto-, elinkeino- ja perusturvapalveluille ja sivistyspalveluille päävastuualueta-son toimintakatteen sekä teknisille palveluille päävastuualueta-son toimintatuotot ja toimintakulut*. Kunnanhallitusta sitoo myös tuloslaskelmassa oleva vuosikate ja rahoituslaskelmassa oleva lainakannan muutos ja taseessa oleva lainamäärä. Investointien sitovuus on hankekohtaisesti nettona.

Toiminnalliset valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviokirjassa sinisellä ja tarkastuslautakunta arvioi niitä tässä osiossa tarkemmin olennaisuusperiaatteen mukaisesti.

4.3.1 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalouden ja tuloslaskelmaosan sitovat tasot ovat toteutuneet pääosin muutetun talousarvion mukaisena. Sitovan tason talousarviomuutokset on hyväksytty asianmukaisesti valtuustossa. Merkittäviä talousarvion sitovan tason poikkeamia ei ollut.

KÄYTTÖTALOUS (ulkoiset/sisäiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
HALLINTO-,ELINKEINO- JA PERUSTURVAPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	821 080	20 000	841 080	894 688	-53 608
TOIMINTAKULUT	-3 201 190	-51 000	-3 252 190	-3 256 375	4 185
TOIMINTAKATE	-2 380 110	-31 000	-2 411 110	-2 361 687	-49 423
SIVISTYSPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	277 500	149 500	427 000	431 606	-4 606
TOIMINTAKULUT	-8 454 510	-717 000	-9 171 510	-9 225 139	53 629
TOIMINTAKATE	-8 177 010	-567 500	-8 744 510	-8 793 534	49 024
TEKNISET PALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	4 065 390	63 000	4 128 390	4 133 784	-5 394
TOIMINTAKULUT	-4 270 390	-5 000	-4 275 390	-4 253 149	-22 241

PYHÄJOEN KUNTA (sisäiset/ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTAKATE	-10 784 770	-538 300	-11 323 070	-11 293 024	-30 046
VEROTULOT	8 440 000	2 840 000	11 280 000	11 283 125	-3 125
VALTIONOSUUDET	4 855 740	49 000	4 904 740	4 905 934	-1 194
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-142 000	204 000	62 000	85 609	-23 609
VUOSIKATE	2 368 970	2 554 700	4 923 670	4 981 645	-57 975
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 315 970	75 000	-1 240 970	-1 245 453	4 483
KERTALUONTEISET POISTOT		-635 000	-635 000	-668 102	33 102
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 315 970	-560 000	-1 875 970	-1 913 555	37 585
TILIKAUDEN TULOS	1 053 000	1 994 700	3 047 700	3 068 090	-20 390
POISTOERON MUUTOS	50 000	-12 500	37 500	37 500	
VARAUSTEN MUUTOS				-3 000 000	3 000 000
TILINPÄÄTÖSSIIRROT YHTEENSÄ	50 000	-12 500	37 500	-2 962 500	3 000 000
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1 103 000	1 982 200	3 085 200	105 590	2 979 610

Investointiosan sitovan tason toteumat ovat toteutuneet pääosin muutetun talousarvion mukaisena. Tarkastuslautakunta on nostanut tilinpäätökseltä merkittävimpien investointien toteumat alla olevaan taulukkoon. Merkittäviä talousarvion sitovan tason poikkeamia ei ollut.

INVESTOINTIEN TOTEUMA 2023	Talousarvio	Muutokset	TA muutoksien jälkeen	Toteuma	Poikkeama
900171 Liikuntahalli					
INVESTOINTIMENOT	-600 000	50 000	-550 000	-538 070	-11 931
INVESTOINTITULOT	150 000		150 000	150 000	
NETTOMENO	-450 000	50 000	-400 000	-388 070	-11 931
900135 Urheilukenttä					
INVESTOINTIMENOT	-250 000		-250 000	-247 667	-2 333
NETTOMENO	-250 000	0	-250 000	-247 667	-2 333
900162 Tulvapenkereet					
INVESTOINTIMENOT	-280 000	80 000	-200 000	-198 620	-1 380
INVESTOINTITULOT	196 000	-38 000	158 000	161 205	-3 205
NETTOMENO	-84 000	42 000	-42 000	-37 416	-4 584
900174 Koulualueen lähiliikuntapaikat ja pihat					
INVESTOINTIMENOT	-414 000	-200 000	-614 000	-616 080	2 080
INVESTOINTITULOT	103 600	-29 600	74 000	74 000	
NETTOMENO	-310 400	-229 600	-540 000	-542 080	2 080
900027 Tonttimaan osto/myynti					
INVESTOINTIMENOT	-300 000	80 000	-220 000	-292 172	72 172
INVESTOINTITULOT	50 000	-30 000	20 000	1 389	18 611
NETTOMENO	-250 000	50 000	-200 000	-290 783	90 783
INVESTOINTIMENOT	-3 344 000	592 000	-2 752 000	-2 786 143	34 143
INVESTOINTITULOT	667 100	-179 600	487 500	477 912	9 588
NETTOMENO	-2 676 900	412 400	-2 264 500	-2 308 231	43 731

Rahoitusosan sitova taso on toteutunut muutetun talousarvion mukaisena.

Rahoitusosan toteutuminen	Alkuper. talousarvio	Talousarvion muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Rahoituksen rahavirta						
Antolainasaamisten lisäykset		-380 000	-380 000	-380 000	0	100,0 %
Antolainasaamisten vähennykset	120 000	300 000	420 000	421 755	1 755	0,4 %
Antolainauksen muutokset	120 000	-80 000	40 000	41 755	1 755	4,4 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	187 930	-1 787 930	-1 600 000	-1 600 000	0	0,0 %
Lainakannan muutokset	187 930	-1 787 930	-1 600 000	-1 600 000	0	0,0 %
Oman pääoman muutokset		535 000	535 000		-535 000	-100,0 %
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				1 498	1 498	
Vaihto-omaisuuden muutos				-2 403	-2 403	
Pitkäaikaisten saamisten muutos					0	
Lyhytaikaisten saamisten muutos				187 550	187 550	
Korottomien velkojen muutos				-1 310 324	-1 310 324	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 850 000	-1 850 000	-1 123 678	726 322	-39,3 %
Rahoituksen rahavirta	307 930	-3 717 930	-2 875 000	-2 681 924	193 076	-6,7 %

Yhteenvedo taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Valtuustoon nähden sitovat taloudelliset tavoitteet on pääosin saavutettu muutetun talousarvion mukaisesti. Valtuuston määrittämä enimmäislainamäärän tavoite 13,6 milj. euroa ei myöskään ylittynyt, joten tavoitteessa pysyttiin.

4.3.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.3.2.1 Hallinto-, elinkeino ja perusturvapalvelut

**KUNNAN JOHTAMINEN

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vastuullinen johtaminen	Strategia - johtajasopimus - itsearviointi (khal)	Toteutetaan kerran vuodessa	Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan välinen kehityskeskustelu on käyty
	Talouden toteutuma	Talouden seuranta toteutuu neljännesvuosittain	Tavoite on toteutunut
	Omistajaohjauksen tehostaminen	Konserniohjeen toteuttaminen	Tavoite on toteutunut
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Talouden tasapainon säilyttäminen	Strategia	Yksikään ns. kriisikuntamittari ei täyty	Tavoite on toteutunut
	Talouden toteutuma	Toimintakatetavoite ei ylity	Tavoite on toteutunut

**HALLINTOPALVELUT

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Yhdistysten avustaminen	Sopimusten määrä	Avustusten saaminen edellyttää sopimusta kunnan ja avustusta saavan yhdistyksen kesken siitä, mitä palveluita yhdistys suorittaa annettavaa toiminta-avustusta vastaan.	Ei toteutunut, sopimuksia ei ole kattavasti tehty.
Laadukkaat palvelut	Määräaikojen noudattaminen	Kattavat ja oikea-aikaiset laadukkaat palvelut	Toteutunut, ei tiedossa määräaikojen ylityksiä
Hyvin hoidetut kokoukset	Kokousten laatu	Sovituksessa ajassa jaossa olevat selkeät esityslistat, jotka sisältävät riittävät materiaalit	Toteutunut, ei ole saatu negatiivista palautetta luottamushenkilöiltä
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Hallinto- ja talouspalvelujen kustannukset	Toimintakate	< 147 € / asukas	Ei toteutunut, 172,81 € / asukas

**HENKILÖSTÖTOIMIKUNTA

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolojen määrä	Sairauspoissaolot < 13 sairauspäivää/htv	toteutui, toteutuma 11,99
	Henkilöstön työtyytyväisyys	arvosana > 8	toteutui, keskiarvo 8,4

**TYÖLLISTÄMINEN

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Työllisyyden lisääminen	Nuorisotyöttömyys	Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	Tavoite toteutui (alle 25 v. 31.12.2023 / 21 ja 31.12.2022 / 25)
	Työmarkkinatuen kuntaosuuden saajat	Työmarkkinatuen kuntaosuuden saajien määrän pieneneminen	Tavoite ei toteutunut: 2023 yht. 61 hlöä (2022 yht. 61)

**ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Invest in Pyhäjoki -sijoittumis- palvelujen kehittäminen, elikeinopohjan monipuolistaminen, yrittäjyyden edistäminen	Yritystoimipaikkojen lukumäärä	+ 1	+ 6
	Perustetut yritykset (netto)	+ 3 uutta yritystä	Toteutunut (7)
	Luovutetut teollisuustontit	+ 2	Toteutui osittain (1)
	Työllisen työvoiman määrä	+ 1 kpl	Toteutunut (+49)
	Työpaikkojen lukumäärä	+ 10 kpl	ei tilastotietoa saatavilla

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
	Uusien yritysten huomioiminen	Lähestytään yrityksiä Tervetuloa -kirjeellä	toteutunut
	Yritystoimintaa edistävät hankkeet	Ollinmäki-strategian toimeenpano	toteutunut
Yritysyhteistyö	Yritystapahtumat ja vierailut, ohjaus ja neuvonta, koulutus, yhteistyö yrittäjäjärjestön ja elinkeinoelämän vaikuttajien kanssa, seutukunnallinen yhteistyö, yrittäjätukeytyvyys	yrittäjätukeytyvyyskysely	toteutunut osittain
Yritys- ja kehittämis- tuet ja hankerahat	Nouseva Rannikoseutu, ELY-keskus, Business Finland ja muut tuet	tukimäärä pysyy samassa tai on nouseva	ei toteutunut
Kunnan markkinointi tuleville asukkaille ym.	Luovutetut okt-tontit	+ 5	ei toteutunut
Markkinointityöryhmä: Kunnan elinvoimatapahtumat, uusien tapahtumien luominen, sosiaalinen media, kunnan positiivinen näkyvyys ja houkuttelevuus	Osallistutaan kunnan tapahtumiin ja niiden kehittämiseen aktiivisesti Markkinoinnin suunnittelu Ylläpidetään ja tuotetaan kuntamarkkinointimateriaalia mediaan	4 tapahtumaa, jossa aktiivisesti mukana tai järjestäjänä uusi markkinointisuunnitelma ja -toteuttamisohjelma uusien asukkaiden ilta esitteet ja ilmoitukset, mainokset	Toteutunut osittain Joulutapahtuma Rakentajamessut 2023 toteutunut ei toteutunut toteutunut

**ASUNTO-, KAAVOITUS-JA MAAPOLITIikka

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
	Asuntojen vuokraus	Täyttöaste vähintään 90 %	Tavoite ei toteutunut, täyttöaste 84,6 %
	Asuntopoliittisen strategian toteuttaminen	Huonokuntoisista kiinteistöistä luovutaan strategian mukaisesti	Strategian toteuttamista jatkettu
	Metsän myynti	Hoidetaan päivitetyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Tavoite toteutunut: MHY Pyhä-Kalan toimesta sopimusperusteisesti
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
	Vuokratulot / menot ja poistot	Vuokratulot kattavat menot ja poistot	Tavoite ei toteutunut.

4.3.2 Sivistyspalvelut

**SIVISTYSTOIMI/HALLINTO

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Asiakastyytyväisyys	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	8,3

**VARHAISKASVATUS

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Varhaiskasvatuslain ja asetuksen mukainen laadukas varhaiskasvatus	Arviointikysely,	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosana >8)	8,9
Varhaiskasvatuspalveluiden saatavuus	Arviointikysely	Perheet ovat tyytyväisiä palvelun saatavuuteen (kouluarvosana >8)	9
Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyön toimivuus	Arviointikysely Lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat	Koetaan olevan hyvällä tasolla (kouluarvosana > 8) Jokaisella lapsella on varhaiskasvatussuunnitelma (VaSu)	9 Toteutunut
Kansainvälisyyden huomioinen ja toiminnan moninaisuus	Arviointikysely	Koetaan toimivaksi (kouluarvosana >8)	Ei arvioitavissa
Palveluprosessien kehittäminen	Arviointikysely	Toiminnan ohjausjärjestelmä koetaan toimivaksi	Toteutunut
Työhyvinvointi	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosana > 8)	8,1

Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Kustannusten hallinta	Kustannukset/ hoitopäivä	Kivitasku < 142,70 € Parhalahden päiväkotiki < 109,80 € Ikkala < 96,30 € Ylikiiskilä < 95,20 € Vekkula I < 51,70 € Vekkula II < 96,90 € Perhepäivähoito < 44,60 € Kaikki < 103 €	Kivitasku < 91€ Parhalahden päiväkotiki < 60€ Ikkala < 97 € Ylikiiskilä < 100 € Vekkula I ja II < 67€ Perhepäivähoito < 80 € Kaikki < 94€ (hallinnon kustannukset jyvitetty)

**ESIOPETUS

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Laadukas opetus	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	8,3
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Kustannusten hallinta	Kustannukset/oppilas	< 9 530 €	11 647 €

**PERUSOPETUS

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Laadukas opetus	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	Oppilaat 8,5 Huoltajat 8,3
Kodin ja koulun yhteistyön toimivuus	Arviointikysely	Koetaan vähintään hyväksi (kouluarvosana vähintään > 8)	Huoltajat 8,2
Työhyvinvointi	Arviointikysely	Koetaan vähintään hyväksi (kouluarvosana vähintään > 8)	8,5
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	> 90 %	91,2 %
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Kustannusten hallinta	Kustannukset/oppilas	Yppärin koulu * < 9 660 €	9 827 €
		Saaren koulu* < 11 080 €	12 101 €
		Perusopetus yht. < 11 650 €	12 336 €

* koulukohtaiset kustannukset ilman kuljetuskustannuksia ja koulujen muita yhteisiä kustannuksia

**LUKIOKOULUTUS

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Laadukas opetus	Arviointikysely	Vähintään hyvällä tasolla (kouluarvosanalla > 8)	8,4
Yrittäjyystoimintamallin toimivuus ja kehittyminen	Arviointikysely	Mallin koetaan olevan toimiva ja kehittyvä (kouluarvosana vähintään > 8)	8,5
Kansainvälistyminen	Oppilaiden osallistuminen kv. toimintaan	Vähintään puolella oppilaista kv. kontakti	Tavoite on toteutunut.
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	> 90 %	91 % (19/21)
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Kustannusten hallinta	Käyttökate/oppilas	< 14 510 €	15 156 €

**VAPAA SIVISTYSTYÖ

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus, resurssien hallinta	Toimintatilastot	Osallistuminen ja resursointi vuoden 2022 tasolla	Tavoite on toteutunut, 1458 h / v.2023 1328 h / v.2022
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Kustannusten hallinta	Kustannukset/opetustunti	< 20 €	22,95 €/h
	Kustannukset/asukas	< 10 €	11,20 €

**TAITEEN PERUSOPETUS

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavuus, resurssien hallinta	Toimintatilastot	Osallistuminen ja resursointi vuoden 2022 tasolla	Tavoite on toteutunut- yht. 72 / 36 varsinaista opiskelijaa, 36 muita/ musiikki-leikkikoulu ja valmennus

Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Kustannusten hallinta	Kustannukset/ viikkotunti	< 1 002 €	1036 €
	Kustannukset/oppilas	< 1 385 €	1357 €
	Kustannukset/asukas	< 16 €	16,40€

**KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Kirjasto- ja kulttuuri-toimi tavoittaa kuntalaiset laadukkaasti. Kuntalaisten toiveita otetaan huomioon ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä	Kulttuuritoimen tapahtumia	26 tapahtumaa	25 tapahtumaa
	Kulttuuritoimen tapahtumissa kävijöitä	2 000	1 911
	Kirjaston tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten kävijät	2 000	2112
Museon kehittäminen	Museonäyttelyt	1-2 uudistettua tai väliaikaistannäyttelyä / vuosi	2 näyttelyä
	Rakennusten kunnossapito	1-2 rakennuksessa kunnostustöitä / vuosi	Cannelinin talon korjaustyöt
Koulutuspäivät	Päivien määrä	OKM:n suosittama 6 pv/ hlö / htv	7,88
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Kustannusten hallinta	Kirjaston kustannukset/asukas	< 90 €	93,60 €

**VAPAA-AIKATOIMI

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteuma
Toiminnan aktiivisuus	Toimintatapah- tumaselosteet (retket, leirit, kurssit yms.) Toimintatilastot Nuorisovaltuus- ton aktiivisuus	Vähintään 15 kpl/vuosi Kerätään tilastoja nuoriso- ja liikuntapalveluiden käyt- täjien sekä nuorisotilan ja liikuntapaikkojen varaajien määrästä. Määrä pysyy vähintään edellisen vuoden tasolla. Nuorisovaltuuston jäsenien osallistumisaktiivisuus ko- kouksiin on 80 %	- nuorisotoimi 10 kpl (246 osallistu- jaa) - pyöräretket 4 kpl/ 80 osallistu- jaa Liikuntatoimen -viikkotoimintaa 193 krt, ka. 40 osallistujaa/ vk -tapahtumat 4 kpl, 253 osallistu- jaa Nuorisotoimi/ toimintatunnit 158 h, 879 osallistujaa, 50 kpl 93,3 %
Osaaminen	Koulutuspäivät	2 koulutustilaisuutta vuo- dessa / htv	ei toteutunut
Asiakastyytyväi- syys	Sähköinen asia- kastyytyväisyys- kysely	Vähintään hyvällä tasolla (arvosana > 8)	ei toteutunut
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	
Kustannusten hallinta	Nuorisotoimen kustannukset/ alle 29 v. asukas	< 87 €	96,70 € (849 alle 29v asu- kasta)

4.3.3 Tekniset palvelut

****TEKNINEN HALLINTO**

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Kunnan kiinteistöjen ja kriittisten toimintojen varautuminen on kunnossa	Valmiussuunnitelmat	Valmiussuunnitelmat sähkökatkojen ja kaukolämpökatkojen osalle on tehty ja testattu	Toteutui: Varavoimalaitteistoja testataan määrävälein ja polttoainetarastoja pidetään yllä.
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Investoinnit toteutetaan kustannustehokkaasti ja ammattimaisesti	Kilpailutettavien urakoiden kustannukset pysyvät hallussa	Lisä- ja muutostyökustannukset keskimäärin < 6 %	Toteutui: Toteutuma vuonna 2023 päättyneiden urakoiden osalta on 3,76 %

****LIIKENNEALUEET**

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Kaavateiden kunto-taso ja käytettävyys säilyy kohtuullisella tasolla	Raportti tehdyistä peruskorjauksista	Peruskorjausten kohdentaminen tarkoituksenmukaisesti	Toteutui
Yksityisteiden ja yleiskaava-alueiden todellisten kustannuksen selvittäminen	Kustannusten jako tarkemmin ja suorittemäärien tarkistaminen	Analyyysi vuoden 2024 budjetointia varten	Ei tehty
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Kaavateiden kustannus taso pysyy hallinnassa	Toteutuma/km	Kustannukset ja poisto jäävät alle 14.000 €/km	Ei toteutunut, kustannukset olivat n. 16.000 €/km
Katu- ja tievalojen energiatehokkuutta parannetaan	Mitattu kWh – määrä käyttöpaikoittain	Energian kulutus pienenee 30 % vuositasolla vuoteen 2021 verrattuna	Toteutui

**KIINTEISTÖT

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat kiinteistöhoitopalvelut	Asiakastyytyväisyyskyselystä saadut palautteet	Kyselyyn osallistuneista tyytyväisiä > 80 %	Toteutui
Yhteistyö Pohteen ja Inhouse-yhtiön kanssa	Vuokrasopimukset ja vastuunjakotaulukot	Vuokrasopimusten sisältö on molemminpuolin hyväksytty ja laskutus kunnossa	Toteutui
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Tulosalueen toimintamenot pysyvät budjetissa	Toimintamenot (sisäiset ja ulkoiset)	< - 2.740.000€	Ei toteutunut, ylittää n. 20 t€ muutetun budjetin ja 40 t€ alkuperäisen budjetin

**RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat, nopeat ja asiakasystävälliset palvelut	Lupien käsittelyaika	Lupakäsittely 2 viikon sisällä siitä, kun kaikki vaaditut asia- paperit on jätetty kuntaan nähtävilläpitoajat huomioiden	Käsittelyajat pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti
Rakennusvalvonnan luvat käsitellään Lupapisteestä kautta	Sähköisten hakemusten ja päätösten suhde kaikkiin.	Kaikki (100%) lupahakemukset sähköisinä. Lupapäätösten käsittelyn painopistettä siirretään enemmän Lupapisteeseen	Toteutunut täysin

Rakennuskannan inventointi -projekti	Projekti käynnistyy 2022 aikana	Rakennusvalvonnan ja verottajan rekisterit ovat yhdenmukaisia	Ei toteutunut
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Toiminnan supistues-sa talouden hallinta	Toimintakate (sisäiset ja ulkoiset)	-1 63.000 €	Ei toteutunut. -184.000 € Alhaiset lupamäärät

**PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Puistot Ympäristön viihtyisyys	Kuntalaiskysely	Kyselyyn osallistuneista tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä > 70 %	Ei tehty
Liikuntapaikat Rautiperän hankkeen toteuttaminen	Rautiperän hankkeen toteuttaminen	Raportti tehdyistä toimenpiteistä	

**LÄMPÖLAITOS

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Laitoksen ylläpito on resursoitu ja suunnitelmallista	Suunnitelma tehty ja resurssit käytössä	Varmistaa laitoksen häiriötön toiminta	Laitokselle on saatu rekrytointua vastaava hoitaja. Laitos on toimittanut lämpöä häiriötä.
Taloudelliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Taloustilanne saadaan pidettyä budjetissa	Tilikauden tulos	Positiivinen taloussuunnitelmakaudella	Toimintakate positiivinen. Poistot rasitteena.

Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Tarkastuslautakunta pyytää vastineet edellä mainituista punaisella laatikolla merkatuista tavoitteista, jotka eivät ole toteutuneet.

5. HENKILÖSTÖ

Tilinpäätöksen mukaan:

Pyhäjoen kunnan palveluksessa oli vuoden lopussa 135 (165 työntekijää). Sotesiirron myötä henkilöstöä siirtyi 1.1.2023 Pohteelle 4 ja PPE-Köökki Oy:lle 29 henkilöä.

Henkilöstömäärä osastoittain 31.12. vuosina 2019–2023

Toimintayksikkö	Vakituiset					Määräaikaiset				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Halli.- ja elink.	13	13	14	13	10	5	2	2	0	2
Sivistys	80	84	85	85	84	49	35	31	24	24
Tekninen	35	35	34	35	13	4	1	7	3	1
Yhteensä	128	132	133	133	107	58	38	40	27	27

Henkilöstötoimikunta on yhdessä henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa käsitellyt mm. kunta-alan virka- ja työehtosopimusten soveltamista ja järjestelyerien jakamisen periaatteita.

Sairaspoissaolojen toteutuma on noin 11,99/htv (v. 2022 n. 21,38 ja v. 2021 n. 18,81/htv), joten tavoite on numeeriselta osin toteutunut.

Sairaspoissaolot jakautuivat osastoittain seuraavasti:

	Htv	sairaspv	sairauspv/htv
Yht.	131,57	1577	11,99
Hall.	11,23	58	5,16
Siv.	104,7	1128	10,77
Tekn.	15,64	391	25

Työterveydenhuollon palvelut ostetaan Suomen Terveystalo Oy:ltä. Kuntatyönantaja on järjestänyt lakisääteisten palvelujen lisäksi työntekijöilleen sairaanhoitopalvelut työterveyshuoltona. Sairaanhoitopalvelut on sisällytetty vuosittain vahvistettavaan työterveydenhuollon toimintasuunnitelmaan, jolloin niihin on mahdollista hakea Kelan korvausta.

Kertomusvuoden aikana työnantaja on kannustanut henkilöstöä liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin mm. Smartum liikunta- ja kulttuurieduin sekä päättänyt tarjota pyöräedun osana työntekijän palkkaa. Työsuhdepyörä on tarkoitettu työntekijän vapaaseen henkilökohtaiseen käyttöön työ- ja vapaa-ajalla.

Toiminnalliset tavoitteet	Mittari	Tavoite	Toteutuma
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolojen määrä	Sairauspoissaolot < 13 sairauspäivää/htv	toteutui, toteutuma 11,99
	Henkilöstön työtyytyväisyys	arvosana > 8	toteutui, keskiarvo 8,4

Kunnan työntekijöiden työtyytyväisyys on toteutunut hyvällä tasolla ja sairauspoissaolot ovat vähentyneet merkittävästi aikaisemmasta. Henkilöstölle asetetut taulukossa esitetyt toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

6. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Valtuusto hyväksyi joulukuussa 2017 konserniohjeen. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrättyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä (Kuntal 48 §).

Vuoden 2023 talousarviossa on asetettu konsernin tytäryhteisöille toimintaa ja taloutta koskevia tavoitteita, joiden toteutumista konsernijohto seuraa.

Konsernin osalta tarkastuslautakunnan painopistealueena on ollut Kiinteistö Oy Hourunkoski ja Pyhäjoen Teollisuusyhtiö.

Kiinteistö Oy Hourunkoski

Kunnan tilinpäätöskirjan konserniosion mukaisesti alla ovat valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka eivät täyttyneet:

- Yhtiö hankkii tarvittaessa kohtuuhintaisia asunto-osakkeita harjoittaakseen vuokrausliiketoimintaa.
- Asuntojen vuokratuotoilla katetaan kaikki yhtiölle aiheutuvat käyttötalous- ja pääomakulut.
- Normaali vuokrataso ja hyvä asuntojen käyttöaste.
- Kunta voi tukea investointeja omavelkaisilla takauksilla.

Yhtiön toimialana on omistaa tai vuokraoikeuden nojalla hallita kiinteistöjä ja omistaa niille rakennettavia asuintaloja. Kaikki yhtiön asuintalot ovat vuokrataloja. Yhtiöllä on tällä hetkellä 92 vuokra-asuntoa. Yhtiöllä on tärkeä asema vuokra-asuntokannan ylläpitäjänä.

Yhtiön vuokra-asuntojen käyttöaste laski vuoden 2023 aikana 86 %:iin, se oli vuonna 2022 88 %. Asuntojen kysyntään vaikutti mm. Hanhikiven työmaa-alueella työkentelevien asunnontarve työmaan hiljennyttyä.

Yhtiön liikevaihto väheni edellisvuodesta 4,6 % ollen 462 028 euroa. Tulos oli -4 705 euroa. Tilinpäätöksessä purettiin vapaaehtoista asuintalovarausta 41 339 eurolla.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö

Kunnan tilinpäätöskirjan konserniosion mukaisesti alla ovat yhtiötä koskevat valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

- Yhtiö varautuu käynnistämään neuvottelut toimitilojen hankkimiseksi yrityksen käyttöön.
- Teollisten toimitilojen rakentaminen tapahtuu valtatie 8:n varrelle kaavoitettuun Ollinmäen yrityskylään.
- Muut toimitilahankkeet tarkastellaan tapauskohtaisesti.
- Kunta voi tukea investointeja omavelkaisilla takauksilla/lainoituksella.

Yhtiön toimialana on toimitilojen hankkiminen yritysten käyttöön lunastettavaksi tai vuokrasopimuksin hallittavaksi.

Ollinmäelle v. 1996 rakennetusta hallista on 24.8.2020 laadittu lunastussopimus PR Rolls Oy:n kanssa, teollisuushallin ja tontin omistusoikeus siirtyi PR Rolls Oy:lle 15.11.2023 allekirjoitetulla kauppakirjalla.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy omistaa Kiinteistö Oy Energy Towerin osakkeista 33,33 %. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Pyhäjoen kunnan Pohjankylässä sijaitsevaa Koivuväylä 2 -nimistä kiinteistöä. Tilikauden aikana Teollisuusyhtiö kävi neuvotteluja kiinteistöyhtiön pääomistajan kanssa kiinteistöyhtiön heikon taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy omistaa Kielosaari Kiinteistöt Oy:n osakkeista 24,7 %. Yhtiön toimialana on vuokrasopimuksella hallita Pyhäjoen kunnan omistamaa määrää kiinteistöstä 625-405-43-0 sekä määrälalla sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi rakentaa uusia rakennuksia ja muita rakennelmia vuokra-alueelle sekä alivuokrata hallinnassaan olevia alueita. Rakennusten pääasiallinen käyttötarkoitus on toimia Kielosaaren virkistys- ja matkailualueella palvelevina rakennuksina. Tilikauden aikana kävi selväksi, että Kielosaari Kiinteistö Oy:n suunnittelemaa uudisrakennushanketta ei tulla toteuttamaan.

Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy allekirjoitti 24.8.2021 Pyhäjoen kunnan kanssa maanvuokrasopimuksen Lehtola -nimisestä tilasta Pyhäjokitalon rakentamista varten. Pyhäjokitalon merkittävimmän vuokralaisen, Fennovoima Oy:n vetäytyttyä hankkeesta ei yhtiöllä ollut edellytyksiä käynnistää suunniteltua Pyhäjokitalo-rakennushanketta.

Pyhäjoen kunnanhallitus päätti kokouksessaan 17.10.2022, että maanvuokrasopimuksen mukaista vuokranmaksuvelvoitetta ei laiteta täytäntöön toistaiseksi ja että maanvuokrasopimuksessa olevaa rakentamisvelvoite ei toistaiseksi ole voimassa.

Yhtiön hallitus katsoo, että Pyhäjoen kunnanvaltuuston yhtiölle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat tilikaudella 2023 pääosin toteutuneet.

Tilikauden aikana ei tullut esille uusia toimitilahankkeita. Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Matti Petäjäniemi helmikuun 2024 loppuun. Tilikauden tappio oli 335 434 euroa.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanhallitukselle ja konsernijohtolle kysymyksen, miten jatkossa huolehditaan siitä, että konserniyhtiöille asetetut tavoitteet saavutetaan tilikauden aikana?

Lisäksi tarkastuslautakunta esittää huolensa koskien Hanhikiven Sähkönmyynti Oy:n tulevaisuutta ja siihen liittyviä kunnan takausvastuita, jotka on esitetty kunnan tilinpäätöksen vastuuosiossa. Tarkastuslautakunta korostaa konsernivalvonnan tärkeyttä kyseisessä tilanteessa ja esittää kunnanhallitukselle kysymyksen siitä, kuinka Hanhikiven tilannetta tullaan jatkossa seuraamaan konsernivalvonnan sekä myös kunnan riskienhallinnan puitteissa?

7. TALouden TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI

Kuntalain 110 § mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee päättää taloussuunnitelmassa yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämää edellä mainittuna ajanjaksona katetaan. Tarkastuslautakunnan yksi lakisääteisistä tehtävistä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

E erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu tunnuslukujen ja niiden raja-arvojen osalta. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää,

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa,
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneeltä vuonna vähintään 500 euroa tai
- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;

2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;

4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Pyhäjoen kunnan osalta kuntalain 118 §:n mukainen arviointimenettely ei ole ajankohtainen / edellä mainitut kriteerit eivät täyty.

8. SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Kunnan tilinpäätöskirjalla on annettu selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä alla olevasti.

Kunnanhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 26.11.2018 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, joka täydentää valtuuston 27.8.2014 hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita Pyhäjoen kunnassa.

Kunnan organisaatiossa ei ole kunnanjohtajan alaisuudessa toimivaa sisäisen tarkastuksen yksikköä. Yleinen vastuu kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta on kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla.

Kunnan hallinnon ja toiminnan organisointia koskevat ohjeet ja määräykset on koottu hallintosääntöön, minkä lisäksi on voimassa luottamushenkilöiden palkiosääntö, konserniohje ja sisäisen valvonnan ohje.

Helmikuussa 2024 hyväksytty hallintosääntö määrittelee toimivallan käytön ja delegointimenettelyn.

Kunnan toiminta on hallintosäännöllä organisoitu vastuualueittain.

Hallintosäännön 1 luku käsittelee kunnan johtamista ja 10 luku taloudenhoitoa, 11 luku ulkoista valvontaa ja 12 luku sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Johtamisen välineinä toimivat valtuuston hyväksymä talousarvio ja kunnanhallituksen täytäntöönpano-ohjeet. Talouden seuranta suorittavat palvelualueitten johtajat, tulosityksiköiden vastuuhenkilöt ja toimielimet talousarvion toteutumavertailujen avulla.

Hallintopäätöksiin ulottuvaa seuranta tapahtuu mm. kunnanhallituksen nimeämien edustajien ja kunnanjohtajan toimielinten kokouksiin osallistumisen kautta sekä tarkkailemalla kokouspöytäkirjoja ja muistioita.

Aikaisemmin suoritettussa riskikartoituksessa erääksi huomiota vaativaksi asiaksi todettiin se, että henkilöorganisaation ohuudesta johtuva riski on olemassa, kun avainhenkilöstöä vaihtuu tai tulee pitkiä poissaolojaksoja. Riski kohdistuu erityisesti osaamiseen ja henkilöstön riittävyyteen. Varahenkilöperehdyttämiseen tulisi panostaa ja eduksi olisi, että sopimusperusteista yhteistyötä voisi olla kuntien välillä nykyistä enemmän.

Samanlaiset taloushallinnon ohjelmistot ja tietojärjestelmät vähentäisivät myös riskiä.

Kunnanhallitus arvioi sisäisen valvonnan osalta, että erityistä raportoitavaa ei toimintakertomuksen lisäksi ole säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta; tavoitteiden toteutumisesta, varojen käytön valvonnasta, tuloksellisuuden arvioinnista; riskienhallinnan järjestämisestä; omaisuuden hankinnasta, luovutuksesta ja hoidon valvonnasta; sopimustoiminnasta.

9. YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT

Vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät kunnalta ja kunnan sote-palvelujen tuottajalta Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymältä hyvinvointialueelle, mikä näkyy kunnan luvuissa tulojen ja menojen vähentymisenä kautta linjan, ja minkä vuoksi kulunut tilikausi ei ole vertailukelpoinen edellisen tilikauden kanssa. Varsinkin palvelujen ostot vähenivät sotesiirron vaikutuksesta merkittävästi. Suurimmat sotesiirron vaikutukset näkyivät selkeästi toimintakatteessa, verotuloissa sekä valtionosuuksissa. Verotulot toteutuivat odotettua vahvemmin sote-uudistukseen liittyvistä verohännistä johtuen (edellisiltä vuosilta tilittyneet verotulot).

Vuosikatetta kertyi 4,9 miljoonaa euroa ja se riitti kattamaan tilikauden investoinnit sekä lainan lyhennykset. Tilikauden tulokseksi muodostui 3 miljoonaa euroa ja se antoi mahdollisuuden tehdä 3 miljoonan euron investointivarausten Hoiva 2025 -hankkeen toteuttamiseen, minkä jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,1 miljoonaa euroa. Kunnan taseasema on myös vahva omavaraisuusasteen ollessa 73,4 %.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kokonaisuutena valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin. Tarkastuslautakunta esittää arviointinsa perusteella seuraavat huomiot ja kysymykset, joihin se odottaa saavansa vastaukset arviointikertomuksen vastineessa:

- Tarkastuslautakunta edellyttää, että strategisten tavoitteiden toteumat avataan jatkossa selkeästi tilinpäätökseen. Samalla tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta, että se avaa edellä mainittujen tavoitteiden toteutumisen arviointikertomuksen vastineessaan niiltä osin kuin tarkastuslautakunta ei ole pystynyt niitä tilinpäätökseltä toteamaan.
- Hallintopalveluille kysymyksen siitä, miksi toiminnalliseksi tavoitteeksi asetettua ”Yhdistysten avustamista ja sopimuksien laatimista” ei ole saavutettu?
- Elinvoiman kehittäminen tulosalueelle kysymyksen siitä, miksi ”yritys- ja kehittämistuet ja hankerahoja” sekä ”kunnan markkinointi tuleville asukkaalle” koskevia tavoitteita ei ole saatu toteutettua ja mikä toteuma on ollut tilikaudelta 2023?
- Tarkastuslautakunta esittää kunnanhallitukselle ja konsernijohdolle kysymyksen siitä, miten jatkossa huolehditaan, että konserniyhtiöille asetetut tavoitteet saavutettaisiin tilikauden aikana?
- Lisäksi tarkastuslautakunta esittää huolensa koskien Hanhikiven Sähkönmyynti Oy:n tulevaisuutta ja siihen liittyviä kunnan takausvastuita, jotka on esitetty kunnan tilinpäätöksen liitetietojen vastuuosiossa. Tarkastuslautakunta korostaa konsernivalvonnan tärkeyttä kyseisessä tilanteessa ja esittää kunnanhallitukselle myös kysymyksen siitä, kuinka Hanhikiven tilannetta tullaan jatkossa edelleen seuraamaan konsernivalvonnan sekä myös kunnan riskienhallinnan kannalta ja niitä koskevien ohjeistuksien puitteissa?

Tilintarkastaja on antanut 29.5.2024 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2023. Tilintarkastaja on esittänyt vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikauden 2023 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 valtuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää edellä yhteenvetokohdassa esitetyistä havainnoista hallituksen selvitykset tai kommentit niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2024 syyskauden valtuuston kokouksissa.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitoksensa kunnan henkilökunnalle kunnan asukkaiden hyväksi tehdystä työstä!

Pyhäjoella 29. toukokuuta 2024

Olli Mattila
puheenjohtaja

Tuula Sarpola

Päivi Sarpola

Kyösti Viinamäki

Heikki Salminen